

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/539/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2512216122
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2512216122.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a členiek senátu: JUDr. Gabriela Brišková a JUDr. Iveta Jankovičová v právnej veci žalobkyne: J. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. S. XX, zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Danica Birošová, s.r.o., so sídlom Piaristická 46/276, Trenčín, IČO: 36 837 857, proti žalovaným: 1) S.O.S. financ, spol. s.r.o., so sídlom Winterova 1777/60, Piešťany, IČO: 36 250 406, 2) Tatra credit a.s., so sídlom Námestie Slobody 10/1718, Piešťany, IČO: 44 975 775, o neplatnosť zmluvy o úvere a o neplatnosť zmluvy o záložnom práve, na odvolanie žalovaného 2) proti rozsudku Okresného súdu Piešťany, č. k. 12C/389/2012-74 zo dňa 8. júla 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa **p o t v r d z u j e**.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa určil, že úverová zmluva č. 177/09 uzatvorená dňa 20.08.2009 medzi žalobkyňou ako dlžníčkou a žalovaným 1) ako veriteľom, je neplatná. Súd zároveň určil, že zmluva o záložnom práve č. 177/09 uzatvorená dňa 20.08.2009, medzi žalovaným 1) ako veriteľom a žalobkyňou ako záložcom a dlžníkom 1) je neplatná. Súd tiež rozhodol o povinnosti žalovaných 1) a 2) spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni náhradu trov konania a trov právneho zastúpenia v rozsahu 100 %, k rukám právnej zástupkyne žalobkyne do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd rozsudok odôvodnil tým, že vykonaným dokazovaním mal preukázané, že návrh bol podaný dôvodne. Pri skúmaní podmienok uvedených v § 80 písm. c) O.s.p. treba vychádzať z toho, že naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere resp. pôžičke má žalobkyňa, spotrebiteľ (ktorého špecifické postavenie ako slabšej strany v spore osvedčuje predovšetkým úprava v komunitárnom práve, početná judikatúra súdov Európskej únie, ale i domáca právna úprava), pretože potrebuje mať vyriešenú otázku výšky jej skutočného dlhu voči žalovaným. Jej postavenie sa vyriešením určovacej žaloby stane istejším, nebude vystavená sankciám za nezaplatenie odplaty, ktorá by mohla byť v rozpore s dobrými mravmi. Tiež nemožno opomenúť, že na podanie prípadnej žaloby o peňažné plnenie, je aktívne legitimovaný veriteľ, teda v danom prípade nebankový subjekt, ktorý takúto žalobu nepodal. Žalobkyňa by potom nemala možnosť žiadať o posúdenie platnosti úverovej zmluvy, čo sa považuje za odňatie prístupu k spravodlivosti. Tento naliehavý právny záujem má spotrebiteľ aj popri možnosti uplatňovať vecné práva k predmetu zabezpečenia. Zmluva o zabezpečovacom prevode práva má akcesorickú povahu. V jej prípade by sa napr. ani žalobou o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, nevyriešil hlavný záväzok žalobkyne. Zároveň pri rozhodovaní v konkrétnom prípade uplatneného práva na poskytnutie ochrany, je potrebné mať vždy na zreteli základné interpretačné pravidlo, ochranu slabšej strany v spore (NS SR 1M Cdo 1/2009). I keď účastníci v zmluve o úvere v zmysle § 262 ods. 1 OZ dojednali spravovanie sa ich vzťahu Obchodným zákonníkom, keďže v zmysle § 54 ods. 1 OZ zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od úpravy

obsiahnutej v § 52 a nasledujúcich OZ v neprospech spotrebiteľa, bolo nevyhnutným navrhovateľke ako spotrebiteľke poskytnúť ochranu podľa OZ. Podľa § 53 ods. 1 OZ potom spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (neprijateľná podmienka). § 53 OZ v ods. 4 vymenúva neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve, tento výpočet je ale iba demonštratívny. Podľa ods. 5 tohto ustanovenia neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné. Zároveň podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom.

Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že dňa 20.08.2009 bola medzi žalobkyňou ako dlžníčkou, a žalovaným 1) ako veriteľom, uzavretá úverová zmluva č. 177/09, na základe ktorej sa žalovaný 1) zaviazal poskytnúť žalobkyni úver vo výške 2.000 eur, ktorý mal byť čerpaný jednorazovo hotovostne 20.08.2009. Ide o zmluvu spotrebiteľskú, uzavretú v zmysle § 52 a nasledujúcich OZ, nakoľko ju uzatvoril žalovaný 1), ktorý pri jej uzatváraní vystupoval v rámci svojej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa ako fyzická osoba nepodnikateľ, t.j. v postavení spotrebiteľa. Podľa predmetnej úverovej zmluvy, celková výška úveru s navýšením, ktorú mala žalobkyňa žalovanému vrátiť bola 4.160 eur. Pojem navýšenie v tomto ustanovení zároveň nie je nijako konkretizovaný. Za neplatné zároveň súd považuje aj ustanovenie čl. I, bod 1, písm. g), h), s prihliadnutím na priemernú úrokovú mieru z úverov obchodných bánk v čase uzavretia zmluvy, keďže úroková miera uvedená v zmluve, ju prekračuje viac ako dvojnásobne.

Žalovaný 1) v zmluve uviedol, že RPMN v danom prípade predstavuje 37,88 %. V článku I. úverovej zmluvy je uvedené, že úver je splatný v 36 mesačných splátkach, čo v spotrebiteľovi evokuje predstavu 36-tich mesačných splátok; výška splátok však v samotnom článku I. úverovej zmluvy uvedená nie je, pričom písm. l) uvedeného ustanovenia už hovorí o 37. splátkach. Podľa splátkového kalendára, ktorý je však uvedený až v čl. XX. zmluvy, mala odporkyňa zaplatiť 36 splátok po 60 eur a 37-mu splátku mala zaplatiť v sume 2.000 eur. Článok I. predmetnej úverovej zmluvy je tak zavádzajúci, nakoľko podľa splátkového kalendára má po 36-tich splátkach nasledovať 37- ma splátka s (pre bežného spotrebiteľa likvidačnou) výškou 2 000 eur. Samotný splátkový kalendár je navyše absolútne nelogický, spôsobujúci pre žalobkyňu faktickú nemožnosť splatenia tohto úveru, najmä vo vzťahu k poslednej splátke, ktorá mala predstavovať sumu 2.000 eur, t.j. rovnakú sumu, aká mala byť žalobkyni poskytnutá pri uzavretí úverovej zmluvy. Z obsahu zmluvy - článok I, bod 1, písm. x) zároveň vyplýva, že splácanie spotrebiteľského úveru je mesačnými splátkami úrokov, istina splatná v poslednej splátke. Je bez pochybností, že toto ustanovenie nebolo so žalobkyňou individuálne dojednané, je súčasťou predtlačte danej úverovej zmluvy a žalobkyňa nemala žiadnu reálnu možnosť spôsob započítavania úhrad z jej strany ovplyvniť. Ide zároveň o ustanovenie, ktoré výrazne spotrebiteľa poškodzuje, nakoľko celú poskytnutú istinu úveru je povinný splatiť naraz v jednej (poslednej splátke).

Žalovaný 1) v úverovej zmluve uviedol, že RPMN predstavuje pri danom úvere 37,38 %. Nie je však zrejmé, aké údaje žalovaný 1) zadal pri tomto výpočte, pretože žalobkyňa mala zaplatiť 36 splátok po 64 eur a 37-mu splátku v sume 2.000 eur, ďalej nie je zrejmé, či a ktoré konkrétne (vzhľadom na veľké množstvo poplatkov uvedených v čl. XIII) náklady súvisiace s poskytnutím úveru, žalovaný do výpočtu RPMN zahrnul, keď napríklad len poplatok za poskytnutie úveru v danom prípade predstavuje sumu 82,98 eur (t.j. 4,15 % z poskytnutej istiny a za vypracovanie listiny A4 - t.j. aj zmluvy je to 3 % z istiny).

Výška úveru s navýšením podľa čl. I, písm. n) predmetnej úverovej zmluvy predstavuje 4.160 eur t.j. 208 % z pôvodne (podľa zmluvy) poskytnutej sumy 2.000 eur. Keďže však zo zmluvy vôbec nie je možné určiť, aké resp. ktoré náklady (vzhľadom na rozsiahly výpočet poplatkov uvedených v čl. XIII. zmluvy) veriteľ zahrnul do výpočtu RPMN, neobstojí, z rovnakých dôvodov, ani jeho tvrdenie o tom, že pri predmetnom úvere bola dodržaná maximálna výška odplaty stanovená nariadením vlády č. 238/2008 Z.z. platného v čase uzavretia úverovej zmluvy. Zo splátkového kalendára nie je navyše zrejmé, v akej výške sú splátky istiny a v akej výške splátky úrokov. Zároveň podľa toho, ako je koncipovaný splátkový kalendár tohto úveru t.j. 36 splátok po 60 eur a 37-ma splátka vo výške 2.000 eur, je zrejmé, že veriteľ musel pri uzatváraní úverovej zmluvy vedieť, že žalobkyňa nebude schopná takýmto spôsobom predmetný úver splatiť, a jednoznačne bude daný dôvod, aby mohol pristúpiť k realizácii záložného práva, na základe ktorého získa do vlastníctva nehnuteľnosti, ktorých hodnota ďaleko prevyšuje poskytnutú sumu úveru. Uvedené napokon potvrdzuje, aj výpis z LV č. XXX pre k.ú.

R. S. (k založeným nehnuteľnostiam) zo dňa 14.11.2012, kde je poznamenaný zápis o začatí výkonu záložného práva formou dobrovoľnej dražby.

Za rozporné s dobrými mravmi súd považuje zmieňované poplatky, ktoré sú uvedené v čl. XIII, podľa ktorého si žalovaný 1) účtoval len príkladmo nasledovné poplatky: za poskytnutie úveru 1 % z istiny, najmenej 82,89 eur, storno úveru (do 14 dní od uzavretia zmluvy) 3 % z istiny, v danom prípade by tak žalobkyňa zaplatila pri stornovaní zmluvy 60 eur, vypracovanie listiny 1 x A4 (podpis listín) 66,39 eur, poplatok za neuhradenú splátku 4 % z istiny, zasielanie korešpondencie 9,96 eur atď. Tieto poplatky (uvedené v čl. XIII predmetnej úverovej zmluvy), súd považuje za neprijateľné zmluvné podmienky podľa § 53 ods. 1, ods. 5 OZ, a tým aj neplatné.

Absolútna neplatnosť právneho úkonu pritom nastáva priamo zo zákona (ex lege) a pôsobí od začiatku (ex tunc) a to voči každému. Každý kto má na tom naliehavý právny záujem sa jej môže bez časového obmedzenia dovoľávať. Súd pri tom na absolútnu neplatnosť musí prihliadať aj bez návrhu (ex officio) z úradnej povinnosti. Plnením z absolútneho neplatného právneho úkonu potom vzniká bezdôvodné obohatenie, ktoré sa musí vydať v zmysle § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. S poukazom na obsah úverovej zmluvy č. 177/09 zo dňa 20.08.2009 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným 1) dospel súd k záveru, že neprijateľnými podmienkami, spôsobujúcimi značnú nerovnováhu a hrubý nepomer vo vzájomných právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľky, ako aj s poukazom na § 3 ods. 1 OZ a § 53 ods. 4, písm. k) OZ sú aj nasledovné ustanovenia úverovej zmluvy: Článok VII., bod 2, písm. a), ktoré obsahuje podmienky, za ktorých môže veriteľ vyhlásiť predčasnú splatnosť úveru, pričom jednou z týchto podmienok je aj zníženie hodnoty predmetu záložnej zmluvy (nehnuteľností) spočívajúce v objektívnom znížení ich všeobecnej hodnoty v dôsledku zmien trhu s nehnuteľnosťami. V danom prípade ide teda o objektívnu skutočnosť, absolútne nezávislú od vôle a konania žalobkyne (ako dlžníčky), ktorú nemá možnosť akokoľvek ovplyvniť, je preto v rozpore s dobrými mravmi a jednoznačne v neprospech spotrebiteľa, aby takáto skutočnosť mala za následok vyhlásenie predčasnej splatnosti daného úveru. Článok VII., bod 5 úverovej zmluvy, podľa ktorého v prípade, ak dlžník hrubo poruší podmienky dohodnuté v ÚZ, je veriteľ oprávnený vyhlásiť úver za okamžite splatný v celom jeho zostatku, spolu s príslušenstvom, pričom nezaniká nárok veriteľa na zmluvnú pokutu. Z tohto ustanovenie nie je vôbec zrejmé, čo sa rozumie hrubým porušením podmienok v ÚZ a veriteľovi tak dáva toto ustanovenie v podstate možnosť, vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru kedykoľvek. Článok VII., bod 8, podľa ktorého, ak dlžník písomne oznámi veriteľovi, že nesúhlasí so zmenou sadzobníka poplatkov okamihom doručenia oznámenia veriteľa, o neakceptovaní tejto zmeny je veriteľ oprávnený vyhlásiť úver za okamžite splatným v celom jeho zostatku spolu s príslušenstvom. Obdobne za neplatné a v rozpore s dobrými mravmi, súd považuje dojednanie v článku X., bod 1, 2 podľa ktorého, ak dlžník neoznámí veriteľovi zmenu svojho trvalého pobytu, či zmenu korešpondenčnej adresy alebo akékoľvek zmeny týkajúce sa jeho účastníckych telefónnych staníc do 15 dní od vzniku zmeny, je veriteľ oprávnený účtovať dlžníkovi zmluvnú pokutu vo výške 165,97 eur. Za neplatný, v rozpore s dobrými mravmi, § 53 ods. 4, písm. k) ako aj ustanovením § 517 ods. 2 OZ, súd považuje aj čl. XI, bod 1, podľa ktorého v prípade omeškania dlžníka so splatením úveru, je veriteľ oprávnený vyčíslieť úrok z omeškania vo výške 0,25 % z dlžnej sumy denne (t.j. 91,25 % ročne). Obdobne článok XII., bod 1, podľa ktorého v prípade ak bude dlžník v omeškaní so zaplatením niektorej splátky alebo celková výška uhradených splátok k daným termínom určeným splátkovým kalendárom bude v negatívnom rozpore s celkovou výškou splátok podľa tohto kalendára je veriteľ oprávnený účtovať dlžníkovi zmluvnú pokutu 4 % z poskytnutej istiny (čo predstavuje 80 eur) ako aj článok XIV. úverovej zmluvy, kde je zákonné právo dlžníka odstúpiť od zmluvy, sankcionované poplatkom za poskytnutie úveru (v danom prípade v sume 82,98 eur) a storno poplatkom (v danom prípade v sume 60 eur). Za neplatný a v rozpore s dobrými mravmi, súd považuje aj článok XV., bod 4, podľa ktorého dlžník podpisom ÚZ súhlasí, aby si veriteľ započítal do svojej pohľadávky nedoplatky a sankcie voči dlžníkovi alebo záložcovi, ktoré by mohli mať za následok začatie výkonu záložného práva alebo výkon exekúcie na predmet zálohu a zároveň súhlasí, aby veriteľ takto vzniknuté nedoplatky a sankcie v mene dlžníka uhradil. Uvedené ustanovenie umožňuje veriteľovi (bez ohľadu na výšku úveru ako je uvedený v článku I.) tento úver resp. dlžnú sumu, ktorú je povinný dlžník uhradiť, navýšiť o akúkoľvek ďalšiu pohľadávku, bez vedomia dlžníka, a je to ustanovenie ktoré vo svojej podstate spôsobuje nesplateľnosť daného úveru. Rovnako neprijateľným, a v rozpore s dobrými mravmi je ustanovenie čl. XVII bod 3, podľa ktorého dlžník vyhlasuje, že predlžuje premlčaciu dobu všetkých práv spojených s uzavretím tejto ÚZ na 10 rokov. Je zrejmé, že sa jedná o formulárovú podmienku uvedenú zmluve samotným veriteľom, ktorú navrhovateľka nemohla ovplyvniť, aj keď sa ju snažil veriteľ naformulovať tak, že sa jedná o vyhlásenie samotného dlžníka. Je však len ťažko

predstaviteľné, že bežný spotrebiteľ, pri podpise úverovej zmluvy, by mal byť tým, kto si toto ustanovenie zmluvy vymienil. Neplatným je (aj s poukazom na ustálenú judikatúru) aj ustanovenie čl. XIX bod 4, podľa ktorého by sa mal právny vzťah účastníkov vzniknutý z predmetnej ÚZ spravovať Obchodným zákonníkom a vo svojej podstate ide o obchádzanie zákona, ktorým chcel veriteľ zabrániť posudzovaniu právneho vzťahu podľa predpisov o ochrane spotrebiteľa. Neplatným a v rozpore s dobrými mravmi, ako aj s § 566 ods. 2 OZ je aj ustanovenie čl. XIX bod 16, podľa ktorého veriteľ nie je viazaný účelom platby, ktorú stanoví dlžník, a je oprávnený platbu dlžníka započítať na svoje pohľadávky voči dlžníkovi v tomto poradí: na záväzky dlžníka, ktoré vznikli z iného dôvodu než z úverovej zmluvy, na zmluvné pokuty, na poplatky za úkony a služby podľa platného sadzovníka, na príslušenstvo úveru vrátane sankcií, na splátky úveru, a to v poradí najskôr na úroky a náklady, a až potom na istinu.

Z vyššie uvedených dôvodov, s poukazom na § 41 OZ v spojení s § 39 OZ, je predmetná úverová zmluva neplatná v celom rozsahu, pretože jednotlivé ustanovenia zmluvy, ktoré súd považuje s poukazom na vyššie uvedené dôvody, za neplatné, nemožno oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. Tam, kde sa dôvod neplatnosti vzťahuje na celý právny úkon (dôvod neplatnosti sa týka jeho podstatnej zložky), je právny úkon neplatný v celom rozsahu. Otázkou možnosti a nemožnosti oddelenia právneho úkonu treba posudzovať z hľadiska povahy a obsahu celého právneho úkonu a nielen z hľadiska oddeľovanej časti. Zmluvu, pokiaľ ide o jej zákonom určené pojmové znaky, treba chápať ako nedeliteľný celok, v danom prípade nebolo možné oddeliť časť úverovej zmluvy, ktorá v sebe obsahovala dohodu o výške úrokov a poplatkov (za poskytnutie úveru, za podpis zmluvy) od ostatného obsahu samotnej zmluvy, keďže jej obsah tvorí nedeliteľný celok vo vzťahu k ujedaniu o celkovej sume navýšenia daného úveru. Zmluvu preto nebolo možné deliť tak, ako to má myslieť § 41 Občianskeho zákonníka, čo viedlo k tomu, že súd vyhlásil predmetnú úverovú zmluvu za neplatnú v celom rozsahu.

Zmluva o záložnom práve č. 177/09, ktorú uzavreli žalobkyňa a žalovaný 1) v rovnaký deň t.j. 20.08.2009 má akcesorickú povahu a zabezpečuje hlavný záväzok. Už samotným vyslovením neplatnosti hlavnej t.j. úverovej zmluvy, je absolútne neplatná aj zmluva o záložnom práve. Predmetná záložná zmluva je však, okrem už uvedeného dôvodu, neplatná aj s poukazom na § 37 OZ, z dôvodu jej absolútnej neurčitosti, keď podľa časti I, bod 3, sa pohľadávkou záložného veriteľa (touto zmluvou zabezpečenou) rozumie nielen pohľadávka na základe úverovej zmluvy č. 177/09 zo dňa 20.08.2009 ale aj pohľadávky, ktoré vzniknú veriteľovi v budúcnosti voči dlžníkovi z titulu poskytnutia akéhokoľvek úveru podľa úverovej zmluvy, ktorá môže byť uzavretá medzi veriteľom a dlžníkom v budúcnosti, ako aj pohľadávka a jej príslušenstvo, ktoré vznikne v dôsledku odstúpenia od ÚZ alebo v dôsledku jej výpovede, alebo pohľadávka na uhradenie nákladov, podľa ÚZ, zmluvy obsiahnutej v tejto listine a všetkých ostatných zmlúv uzavretých medzi záložcom a záložným veriteľom. Uvedené ustanovenie totiž umožňuje veriteľovi, aby jednostranne bez súhlasu dlžníka, navýšil istinu s príslušenstvom o dlžnú sumu z akéhokoľvek ďalšieho dlhu žalobkyne, ktorý by sa objavil (a to aj premlčaný). Toto ustanovenie je rozumne neodôvodniteľné, a značne nerovnovážne v neprospech žalobkyne. Za neprijateľné v rozpore s dobrými mravmi a teda aj absolútne neplatné, sú okrem už uvedených dôvodov, aj ustanovenia článku V., bod 1 záložnej zmluvy, podľa ktorého v prípade ak záložca svojim konaním zmarí zriadenie záložného práva alebo je nesúčinný pri odstránení nedostatkov, ktoré bránia jeho zriadeniu je záložný veriteľ oprávnený mu účtovať zmluvné pokuty vo výške 20 % z poskytnutej istiny, minimálne 6.638,78 eur (§ 53 ods. 4, písm. k/ OZ). Obdobne neplatné a v rozpore s dobrými mravmi je aj ustanovenie článku V., bod 2 záložnej zmluvy, podľa ktorého v prípade ak záložca akýmkoľvek spôsobom znemožní záložnému veriteľovi výkon záložného práva (podaním súdnej žaloby, návrhu na vydanie predbežného opatrenia, zablokovanie nehnuteľnosti a podobne) zaväzuje sa záložca zaplatiť záložnému veriteľovi počas celého obdobia súdneho sporu resp. inej prekážky zmluvnú pokutu vo výške 0,25 % za každý deň trvania tohto sporu alebo prekážky z celej zabezpečovanej pohľadávky. Rovnako teda aj pri zmluve o záložnom práve bolo, s poukazom na vyššie uvedené dôvody vylúčené, aby postupom podľa § 41 OZ šlo oddeliť časť zmluvy nedotknutú dôvodom neplatnosti od takej, ktorá by prípadne takýmto nedostatkom trpieť nemala. Preto súd určil aj predmetnú zmluvu o záložnom práve, za neplatnú v celom rozsahu.

Pokiaľ ide o argumentáciu žalovaného 2), že on už v takejto podobe (s takýmto obsahom) predmetnú úverovú zmluvu resp. pohľadávku z nej pochádzajúcu, nadobudol na základe postúpenia, táto je vo vzťahu k predmetu konania irelevantná. Zároveň neobstojí ani s poukazom na skutočnosť, že aj v upozornení zo dňa 25.06.2012 (č.l. 26 spisu) žalovaný 2) upozornil žalobkyňu okrem iného, že táto upomienka je spolplatnená v súlade s platným sadzovníkom poplatkov. Uvedené teda preukazuje,

že žalovaný 2) pokračuje vo vymáhaní všetkých neprijateľných poplatkov a sankcií, vyplývajúcich z úverovej zmluvy, ako sú uvedené vyššie.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 149 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 7 O.s.p. a v konaní úspešnej žalobkyňi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %, s tým, že po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd rozhodne o náhrade trov konania samostatným uznesením.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal odvolanie žalovaný 2) prostredníctvom právneho zástupcu podľa § 205 ods. 2 písm. d) a f) O.s.p. Vo vyjadrení uviedol, že návrh je neodôvodnený a žalobkyňa nepreukázala naliehavosť právneho záujmu na určení neplatnosti predmetných zmlúv. Ak bola žalobkyňa toho názoru, že na základe neplatnej úverovej zmluvy poskytla žalovanému plnenie, mala možnosť domáhať sa vrátenia takéhoto plnenia samozrejme so zohľadnením skutočností, že na základe tej istej zmluvy žalobkyňa plnenie od žalovaného prijala. V takom konaní by sa ako predbežná otázka posudzovala platnosť úverovej zmluvy. Bez ďalšieho však možno konštatovať, že sú celkom nepodložené tvrdenia žalobcu o absolútnej neplatnosti zmluvy o úvere ako celku. Namietaná neprímeranosť výšky úrokov, úrokov z omeškania, ako aj zmluvná pokuta rozhodne nemôžu spôsobovať neplatnosť zmluvy o úvere ako celku, ale v prípade vecnej opodstatnenosti týchto námietok by mohlo ísť len o čiastočnú neplatnosť tejto zmluvy, najmä čo do výšky úroku nad rámec požívajúci právnu ochranu. Žalobca, hoci sa domáha určenia neplatnosti zmluvy, vôbec nepreukázal, ako sa mieni vysporiadať so žalovaným, ktorému by v prípade určenia neplatnosti právnych úkonov neboli vrátené peniaze, pričom by jednoznačne vznikli nároky na vrátenie bezdôvodného obohatenia. Faktom je, že povinnosť žalobcu plniť podľa zmluvy o úvere nebola splnená, preto vo vzťahu k zmluve o úvere naliehavý právny záujem nemôže byť daný, keďže existujú už konkrétne nároky zmluvných strán, pretože žalovanému vzniklo právo na vrátenie poskytnutého úveru, vrátane dohodnutých zmluvných sankcií, pričom v prípadnom spore o plnenie by bol súd, ktorý by o takomto návrhu na plnenie konal, povinný platnosť, resp. neplatnosť zmluvy o úvere posúdiť ako predbežnú otázku. Žaloba o určenie podľa § 80 c) O.s.p. nie je spravidla opodstatnená vtedy, ak má požadované určenie len povahu predbežnej otázky, ktorá nerieši ani nemôže riešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu alebo práva. Stav ohrozenia práva žalobkyne alebo jej neistota v právnom postavení sa neodstráni iba tým, že bude vyriešená predbežná otázka, z ktorej bez ďalšieho vzťah, alebo právo významné pre právny pomer účastníkov ešte nevyplýva, ale až určením, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je. Pokiaľ bolo na základe zmluvy o záložnom práve vložené záložné právo v prospech žalovaného do katastra nehnuteľností, právna otázka, či zmluva o zriadení záložného práva je, alebo nie je platným právnym úkonom za tejto situácie predstavuje iba vyriešenie predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či na nehnuteľnosti žalobkyne viazne v prospech žalovaného nejaké právo. Bolo preukázané, že žalobkyňa požiadala o poskytnutie úveru, úverovú zmluvu dňa 20.08.2009 podpísala, zároveň si žalobkyňa prevzala finančné prostriedky vo výške 2.000 eur, zmluvy sú platné a treba podotknúť, že dlžník do dnešného dňa uhradil iba sumu vo výške 1.832,33 eura, pričom sa dostal do omeškania (posledná splátka od žalobkyne bola prijatá 20.02.2012), čím žalovanému vzniká nárok na zmluvné pokuty dohodnuté v zmluve a túto pohľadávku je žalovaný oprávnený vymáhať výkonom záložného práva. Zmluva o úvere zo dňa 20.8.2009 v znení dodatkov spĺňa všetky náležitosti, ktoré jej prikazuje zákon číslo 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch s v platnom znení. Taktiež zmluva o záložnom práve zo dňa 20.08.2009 je uzatvorená v zmysle § 151a a nasledujúcich OZ v platnom znení a bola podpísaná žalobkyňou slobodne, vážne a bez námietok. Ide o štandardnú úverovú zmluvu, ktorá obsahuje v zmysle § 4 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch platného v čase uzatvorenia úverovej zmluvy všetky náležitosti, ktorej jej prikazuje ustanovenie § 4 ods. 2 uvedeného zákona. Úverová zmluva bola zo strany žalobkyne podpísaná slobodne vážne určite a zrozumiteľne. Čo sa týka námietky žalobkyne o „neprijateľných úrokoch“ a neprijateľných podmienkach, je potrebné podotknúť, že v zmysle článku XIV úverovej zmluvy mohol dlžník odstúpiť od predmetnej zmluvy v lehote štrnástich dní odo dňa podpísania úverovej zmluvy, preto žalovaný zastáva názor, že toho času neobstojí tvrdenie o neprijateľných úrokoch a neprijateľných podmienkach, keď dlžník dobrovoľne a slobodne plnil z úverovej zmluvy (§ 323 ods. 2 Obchodného zákonníka v spojení s § 407 ods. 1 a 2 Obchodného zákonníka). Právny vzťah účastníkov úverovej zmluvy sa riadil ustanoveniami Obchodného zákonníka, čo je aj v zmluve jasne uvedené. Je teda nepochybné, že v podanom návrhu nie sú uvedené žiadne relevantné okolnosti, na základe ktorých by bolo možné predpokladať vyslovenie neplatnosti uvedenej úverovej zmluvy. Odvolateľ ďalej poukazuje na § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 238/2008, cituje ho a dodáva, že v zmysle uvedeného nariadenia bola pre uvedený typ úveru v danom čase Ministerstvom financií SR stanovená maximálna výška odplaty vo výške 40,44 %. Je preukázané, že úverová zmluva obsahuje primeranú výšku odplaty, pričom RPMN vypočítaná v úverovej zmluve je nižšia (37,38 %), ako

pre daný typ úveru povoľovalo v danom čase MF SR. Po citovaní § 53 ods. 1 OZ žalovaný dodáva, že z logického výkladu uvedeného ustanovenia je zrejmé, že nie je možné vyhlásiť odplatu za neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 1 OZ v spojení s ustanovením § 1 ods. 1 nar. vl. SR č. 238/2008 Z.z. Odvolateľ podotýka, že v zmysle čl. XV bod 6 úverovej zmluvy je veriteľ oprávnený zmluvné pokuty, poplatky a iné sankcie úplne alebo sčasti odpustiť. Žalovaná poukazuje na § 3a ods. 1 nar. vl. č. 87/1995 Z.z. účinného od 01.07.2010, podľa ktorého je limitovaná výška sankcií, ktorých maximálna výška je 27 % ročne, čiže súd sa nemôže zaoberať platnosťou alebo neplatnosťou výšky sankcií z úverovej zmluvy, ale môže iba konštatovať, že v danom čase platí uvedené ustanovenie nariadenia vlády a veriteľ je povinný uvedené ustanovenie dodržiavať. Je zrejmé, že predmetná zmluva o úvere je asynalagmatický záväzok, jednostranne zaväzujúci, čiže v prípade rozhodovania o platnosti, resp. neplatnosti zmluvy o úvere sa súd musí zaoberať aj otázkou vrátenia plnenia zo strany žalobkyne žalovanému z neplatnej zmluvy o úvere. Zároveň pokiaľ tieto tejto právnej konštrukcii nezodpovedá žalobný petit, nie je možné predmetnej žalobe vyhovieť. Jednoducho povedané, nie je možné, aby súd vyhovel danej žalobe bez vyriešenia otázky vrátenia plnenia zo zmluvy o úvere. Odvolateľ cituje § 41 OZ, § 53 ods. 1, 5 OZ a poukazuje na to, že z logického výkladu uvedených ustanovení OZ a z vyjadrenia žalovaného je zrejmé, že nie je možné vyhlásiť úverovú zmluvu za neplatnú ako celok. Nie je možné vyhlásiť ani odplatu za neprijateľnú. Rozhodnutie súdu nie je v súlade so smernicou Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Podotýka, že v zmysle § 151md ods. 1 písm. a) OZ záložné právo zanikne až zánikom zabezpečovanej pohľadávky, čiže až uhradením pohľadávky s príslušenstvom. Je preto nemožné pripustiť, že by zaniklo zabezpečenie nesplatennej pohľadávky, hoc by aj súd vyhlásil úverovú zmluvu za neplatnú, pretože takýto právny názor nie v súlade s právnym štátom a ochranou veriteľa, pretože veriteľ má splatnú pohľadávku zabezpečenú záložným právom v súlade s § 151md ods. 1 písm. a) OZ. Pohľadávka vyhlásením úverovej zmluvy za neplatnú nezaniká. Právna prax ako aj judikatúra SR a ČR zastáva právny názor, že zánik úverovej zmluvy nespôsobuje aj zánik akcesorických zabezpečovacích právnych vzťahov, čiže aj keď súd vyhlási úverovú zmluvu za neplatnú, nemôže z dôvodu neplatnosti úverovej zmluvy vyhlásiť za neplatnú aj záložnú zmluvu, pokiaľ táto spĺňa všetky náležitosti, ktoré jej ukladá zákon. Odvolateľ poukazuje na uznesenie NS SR sp. zn. 4 Obo 102/99, v ktorom bol vyslovený právny názor, že ak bola pohľadávka veriteľa vyplývajúca zo zmluvy o úvere zabezpečená záložným právom, odstúpením veriteľa od zmluvy o úvere záväzok záložného dlžníka nezanikol. Podobné stanovisko zaujal aj Najvyšší súd ČR v rozsudku z 10.10.2001 sp. zn. 29 Cdo 2606/2000. Z uvedenej judikatúry je zrejmé, že záložné právo zriadené zmluvou nezaniká automaticky keď je neplatná, resp. zrušená úverová zmluva. Takéto záložné právo, ak spĺňa všetky náležitosti podľa platného zákona, vyhlásením úverovej zmluvy za neplatnú nezaniká, ale trvá a zabezpečuje pohľadávku z titulu vrátenia plnenia z neplatnej úverovej zmluvy. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov žalovaný považuje rozsudok súdu prvého stupňa za nesprávny a navrhuje, aby odvolací súd vec zrušil a vrátil súdu na ďalšie konanie.

K odvolaniu žalovaného 2) sa vyjadrila žalobkyňa prostredníctvom právnej zástupkyne podaním doručeným súdu 08.08.2014. Vo vyjadrení uviedla, že z predloženého textu odvolania je zrejmé, že je úplne identické s textom vyjadrenia žalovaného 2) predloženého konajúcemu súdu 19.06.2013, ktorým reagoval žalovaný 2) vo veci podanej žaloby. Text je všeobecný, nerozlišuje konkrétosti a špecifiká konkrétneho prípadu, voči ktorému sa odvoláva. K tomuto textu sa súd dôkladne zaoberal na pojednávaní vo veci a je aj obsahom vydaného odôvodnenia rozsudku zo dňa 08.07.2014. K odvolaniu v časti platnosti záložnej zmluvy žalobkyňa udáva, že súd správne vyslovil a odôvodnil absolútnu neplatnosť zmluvy o záložnom práve s ohľadom na akcesorickú povahu predmetnej zmluvy zabezpečujúcej hlavný záväzok so zmluvou úverovou, ktorej neplatnosť taktiež vyslovil súd vo svojom výroku rozhodnutia aj s vyčerpávajúcim odôvodnením. Okrem toho neplatnosť záložnej zmluvy v celom jej rozsahu súd vyslovil i z dôvodu jej absolútnej neurčitosti s poukazom na § 37 OZ. Žalovaný argumentuje judikátmi Najvyššieho súdu SR, ktoré so skutkovou podstatou prípadu konaného v danej veci nemajú žiadne spoločné znaky. Z neplatnej úverovej zmluvy nemôže byť platná zmluva o záložnom práve. Okrem toho v záložnej zmluve sa nachádzajú neplatné a v rozpore s dobrými mravmi jednotlivé jej ustanovenia, ktorých dôvody neplatnosti a rozporuplnosti s dobrými mravmi podrobne špecifikoval súd v odôvodnení rozsudku, s ktorými sa žalobkyňa stotožňuje. Z uvedených dôvodov žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a uplatnila si náhradu trov konania vo výške 83,89 eura.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti

ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustný odvolací dôvod (§ 205 ods. 2 písm. d) a f/ O.s.p.), preskúmal rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 3 v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.) a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň ako sa vyvesil na úradnej tabuli (§ 21 ods. 2 vyhl. č. 543/2005 Z. z.) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny.

Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, ktorý vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom pre posúdenie žalobou uplatneného nároku, jeho výsledky jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach správne vyhodnotil a napokon dospel k správnym skutkovým záverom a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery prvostupňového súdu vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p. odvolací súd už iba odkazuje na správne písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov prvostupňového súdu odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov prvostupňového súdu je potrebné dodať nasledovné:

Žalobkyňa sa žalobou domáhala určenia neplatnosti zmluvy o úvere zo dňa 20.08.2009 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným 1), na základe ktorej žalovaný 1) žalobkyni poskytol úver vo výške 2.000 eur a určenia neplatnosti zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, uzavretej medzi rovnakými účastníkmi toho istého dňa, slúžiacej na zabezpečenie pohľadávky veriteľa (žalovaného 1) z úverovej zmluvy. Súd návrhu žalobkyne vyhovel jednak z dôvodu, že vykonaným dokazovaním mal preukázať, že zmluva o úvere obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré v odôvodnení rozsudku špecifikoval a jednak z dôvodu, že obidve zmluvy sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi a dôvody absolútnej neplatnosti oboch zmlúv podrobne v rozsudku uviedol. Súd sa v rozsudku tiež vysporiadal s námietkou žalovaného 2) a s poukazom na ustálenú súdnu prax dospel k záveru, že žalobkyňa má naliehavý právny záujem na žiadanom určení.

Žalovaný 2) v odvolaní opakovane namietal nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určovacej žalobe. Bol toho názoru, že neprijateľnosť podmienok v zmluve nespôsobuje jej neplatnosť ako celku, ale len neplatnosť jej jednotlivých častí. Poukazyval tiež na to, že aj absolútna neplatnosť zmluvy sa týka len jej niektorých častí, preto nemôže byť neplatná celá zmluva o úvere a nezanikla ani zmluva o záložnom práve. Súdu vytyka, že sa nevysporiadal so spornou otázkou, akú výšku plnenia má poskytnúť žalobkyňa žalovanému 2), keď konštatoval neplatnosť zmlúv, ktoré boli predmetom sporu. Podľa odvolateľa sú obidve zmluvy platné, obsahujúce všetky podstatné náležitosti, preto má žalovaný 2) nárok na všetky plnenia z nich vyplývajúce.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu žalobkyňa má naliehavý právny záujem na určení, ktorého sa žalobou domáha, ako to už uviedol súd prvého stupňa z dôvodu, že jej postavenie sa stane istejším v prípade, ak súd žalobe vyhovie. Žalobkyňa nemá inú možnosť súdnej ochrany, len podaním takejto žaloby. Žalobu na plnenie (ktorá má prednosť pred žalobou na určenie) by mohol podať len žalovaný a v danom prípade by ju zrejme ani nepodal, keďže by svoju pohľadávku uspokojil výkonom záložného práva k nehnuteľnostiam (o čo sa pokúsil v dobrovoľnej dražbe, ktorej vykonanie bolo uznesením súdu na návrh žalobkyne znemožnené), na základe zmluvy o záložnom práve k nehnuteľnostiam uzavretej na zabezpečenie pohľadávky zo zmluvy o úvere. Súdna prax už ustálila, že spotrebiteľia, ako slabšia strana v spore z úverových zmlúv a s nimi súvisiacich zmlúv o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam majú naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmlúv (uznesenie NS SR 1M Cdo/1/2009).

Počas konania medzi účastníkmi nebolo sporné, že ide o zmluvu o úvere, ktorá sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka, zároveň ide o zmluvu spotrebiteľskú, preto musí byť v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka upravujúcimi spotrebiteľské zmluvy (§ 52 a nasl.), ďalej musí byť v súlade so zákonom o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. účinným v čase uzavretia zmluvy a v súlade so zákonom o ochrane spotrebiteľa zák. č. 250/2007 Z.z. Zároveň každá zmluva, ako právny úkon musí byť v súlade s ustanoveniami Občianskeho zákonníka upravujúcimi náležitosti právnych úkonov (§ 34 a nasl. OZ).

V záujme zachovania právnej istoty účastníkov zmluvy odvolací súd je vo všeobecnosti zástancom teórie zachovania platnosti zmlúv. Napriek tejto zásade je v prejednávanej veci potrebné konštatovať neplatnosť zmluvy o úvere zo dňa 20.08.2009 uzavretej medzi účastníkmi ako celku. Je potrebné posúdiť, či z objektívneho hľadiska je úverová zmluva z dôvodu neplatnosti jednotlivých klauzúl (častí) tak, ako to podrobne špecifikoval súd prvého stupňa ako celok ešte udržateľná. Zmluva o úvere obsahuje 20 článkov. Podľa názoru odvolacieho súdu pri uzavretí zmluvy, akou je práve posudzovaná zmluva o úvere existuje vážne nebezpečenstvo extrémneho nárastu dlhu a postihu nehnuteľného majetku spotrebiteľa bez súdnej kontroly, najmä možnosťou uplatnenia rôznych poplatkov uvedených v čl. 13 zmluvy, možnosťou veriteľa vyhlásiť úver za splatný (napr. aj pri vyhlásení dlžníka že nesúhlasí so zmenou sadzovníka poplatkov čl. 7 bod 8), možnosťou veriteľa uplatniť si rôzne zmluvné pokuty (pri neoznámení zmeny adresy dlžníka, telefónneho čísla, predčasnom splatení úveru s čl. 10 bod 1, 2, 4, v prípade omeškania so splátkami 4 % z istiny čl. 12 bod 1), možnosťou uplatniť si úrok z omeškania 0,25 % denne, (t.j. 91,25 % ročne, čl. 11 bod 1). Existenciu tohto nebezpečenstva aj žalovaný 2) naplnil, pretože napriek tomu, že žalobkyni bol poskytnutý úver 2.000 eur k 24.06.2012, t.j. približne po troch rokoch od poskytnutia úveru ju vyzýval na zaplatenie dlhu vo výške 5.060,63 eura, pričom prihladol aj na to, že žalobkyňa mu už vrátila z poskytnutej sumy 1.832,33 eura. Žalovaný 2) sa pokúsil realizovať výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou, ku ktorej nedošlo len na základe zásahu súdu, na návrh žalobkyne, vydaním predbežného opatrenia. Takúto situáciu žalovanému umožnili nezákonne dohodnuté sankcie a jeho snaha obísť dôležitý prvok unijného práva bez možnosti súdnej kontroly (ex offo) vymôcť plnenie z absolútne neplatného právneho úkonu, resp. z neprijateľných zmluvných podmienok. Je pravdou, že zmluvu o úvere uzatváral žalovaný 1) a žalovaný 2) nadobudol pohľadávku voči žalobkyni z úverovej zmluvy na základe zmluvy o postúpení pohľadávky. Z konania žalovaného 2) však vyplýva, že so zmluvou ako celkom sa stotožnil, evidentne vstúpil do všetkých práv svojho právneho predchodcu, ktoré si aj uplatnil (listom zo dna 25.06.2012, čl. 26 a iniciovaním dobrovoľnej držby). Žalovaný 2) preto podľa názoru odvolacieho súdu mal vôľu vstúpiť do všetkých práv zo zmluvy o úvere tak, ako bola dňa 20.08.2009 uzavretá a žalovaný 1) nemal vôľu uzavrieť zmluvu o úvere bez neplatných klauzúl (častí). Z konania žalovaného 2) nevyplýva, že by sa vzdal niektorého z nárokov, pripúšťajúc neplatnosť niektorého z dojednaní v zmluve o úvere. Napokon aj v odvolaní žalovaný 2) zastáva názor a uzatvára, že zmluva je platná a preto má žalovaný 2) právo zaplatenie nie len istiny, ale aj všetkých uplatnených sankcií. Z uvedeného dôvodu je preto možné a potrebné posudzovať zmluvu ako celok.

Súd prvého stupňa správne vyhodnotil konkrétne zmluvné dojednania ako absolútne neplatné pre rozpor s dobrými mravmi. Odvolací súd je toho názoru, že hlavne dojednaný spôsob vrátenia poskytnutého úveru v čl. 20 je v rozpore so zákonom o spotrebiteľských úveroch, resp. ho obchádza. Cieľom zákona č.258/2001 Z.z., § 4 ods. 2 písm. i) bolo vrátenie poskytnutých peňazí v pravidelných rovnomerne rozložených splátkach tak, aby sa časť splátky započítala na istinu, časť na úroky a časť na poplatky. Ak žalovaný 1) v predtlačí formulárovej úverovej zmluvy určil 36 splátok po 60 eur a 37 splátku na istinu 2.000 eur, konal v rozpore so zákonom, resp. ho obchádzal. Spotrebiteľ si požičiava peňažné prostriedky preto, lebo nemôže za službu alebo tovar, ktoré potrebuje, zaplatiť z vlastných prostriedkov (naraz vyššiu sumu peňazí). Následne, po získaní úveru, môže zo svojho príjmu vrátiť požičané peniaze len takým spôsobom, že dlh spláca časťou svojho príjmu, ktorá mu ostáva po zaplatení nevyhnutných životných nákladov. U spotrebiteľa, ktorý je odkázaný na úver 2.000 eur väčšinou nie je predpoklad, aby popri splácaní úveru (a platení životných nákladov) ušetril toľko, aby bol schopný naraz zaplatiť 2.000 eur, v tomto prípade 37. splátku úveru. Takúto situáciu využívajú nebankové subjekty a neprímerane sankcionujú neschopnosť spotrebiteľa vrátiť požičané peniaze.

Uvedený, veriteľom určený spôsob vrátenia dlžnej sumy možno považovať aj za nekalú obchodnú praktiku. Ustanovenie § 4 ods. 8 zák. č. 250/2007 Z.z. zákona o ochrane spotrebiteľa stanovuje, že predávajúci (teda aj dodávateľ) nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so vžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody. Ustanovenie § 7 ods.2 cit. zák. definuje, že obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov. Podľa názoru odvolacieho súdu

v danom prípade žalovaný pri formulovaní úverovej zmluvy nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keď splatnosť úveru rozložil tak, že žalobkyňa mala zaplatiť 36 splátok po 60 eur a 37. splátku vo výške 2.000 eur. Priemerný spotrebiteľ nie je schopný (už z hore uvedených dôvodov) takúto dohodu splniť a veriteľ ho neustále sankcionuje, jeho dlh napriek tomu, že ho čiastočne splnil neustále narastá až tak, že môže prísť aj o nehnuteľnosť, o svoje obydlie, čo je neprípustné. Spôsob vrátenia úveru je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere (podľa § 497 ObZ zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky) ak táto časť je v rozpore s dobrými mravmi, resp. je v rozpore so zákonom, alebo ho obchádza, potom je celý právny úkon absolútne neplatný (§ 39 OZ).

Rovnako súd prvého stupňa správne posúdil ako absolútne neplatnú zmluvu o zriadení záložného práva uzavretú medzi žalobkyňou a žalovaným 1) pre rozpor s dobrými mravmi. Žalovaný 1) poskytol žalobkyňi úver vo výške 2.000 eur a prípadnú pohľadávku z úverovej zmluvy si zabezpečil formulárovou zmluvou o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam, (okrem rôznych pozemkov aj domom). Spôsob zabezpečenia pohľadávky žalovaného je nevyvážený, spôsobujúci značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. K uzavretiu zmluvy o zriadení záložného práva došlo rovnako za použitia nekalej obchodnej praktiky ako zmluvy o úvere, keď pri uzatváraní zmluvy o zriadení záložného práva žalovaný nepostupoval s odbornou starostlivosťou. Nemohol uzavrieť tak nevyváženú zmluvu, na základe ktorej by žalobkyňa prišla o nehnuteľnosti podstatne vyššej hodnoty ako bol poskytnutý úver.

Z absolútne neplatných právnych úkonov žalovaný nemohol nadobudnúť právo na zaplatenie úrokov, poplatkov, zmluvných pokút, nenadobudne vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na základe absolútne neplatnej zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam. Na druhej strane pokiaľ poskytol žalobkyňi úver vo výške 2.000 eur má právo na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 ods. 2 (žalobkyňou získaný majetkový prospech plnením z neplatného právneho úkonu). Mylný je však názor žalovaného, že bolo povinnosťou súdu rozhodnúť o sume, ktorú je žalobkyňa povinná žalovanému zaplatiť. V danom prípade je súd petitom návrhu viazaný, nemôže ho prekročiť, nejde o synalagmatický záväzok (ako to správne uviedol aj žalovaný v odvolaní). Žalovanému 2) v prípade, ak riadne nadobudol pohľadávku voči žalobkyňi a vie preukázať výšku získaného bezdôvodného obohatenia na strane žalobkyne (pozostávajúcej z nevrátenej časti úveru) nič nebráni podať žalobu na plnenie (žalovanému ani doposiaľ nič nebránilo podať žalobu na plnenie).

Ostatnými námietkami žalovaného 2) sa odvolací súd z dôvodu hospodárnosti konania nezaoberal, pretože neboli spôsobilé privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci pre žalovaného 2). Odvolací súd tiež nevyhodnocoval jednotlivé zmluvné dojednania zmluvy o úvere podľa § 52 a nasl. OZ ako neprijateľné zmluvné podmienky, v tomto smere odkazuje na vyčerpávajúci rozsudok súdu prvého stupňa. Vyhodnotenie zmluvných podmienok ako neprijateľných má za následok, že sa považujú za neplatné a veriteľ sa na základe takýchto námietok nemôže domáhať žiadnych nárokov. Nespôsobujú však neplatnosť celej zmluvy o úvere a nemôžu sa týkať hlavného predmetu plnenia.

O náhrade trov konania, vrátane trov odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 4 O.s.p.

Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.